

Београдска филхармонија
Сезона 2021/22
Баш смо вас се ужелели

Петак, 15. април 2022.

Антонио Мендес
Алис Сара От, клавир

Морис Равел
Alborada del gracioso

Трајање: око 9 минута

Морис Равел
Концерт у Де-дуру (за леву руку)

Трајање: око 19 минута

Сергеј Прокофјев
Ромео и Јулија (избор из свита бр. 1, 2 и 3)

Монтеи и Кајулети
Девојка Јулија
Сцена
Магријал
Менует
Маске
Ромео и Јулија (Сцена на балкону и љубавна сцена)
Јутарњи њлес
Ромео на фонтани
Тибалдова смрт
Фратар Лоренцо
Плес њет њарова
Ромео на Јулијином гробу
Јулијина смрт

Трајање: око 50 минута

Оригинална и страствена *Alborada del gracioso* трећи је од пет комада за соло клавир из циклуса *Оїлегала Мориса Равела* (1875-1937), компонованог 1904-05. године. Овај став, који је са својим типично шпанским ритмом и евокацијама звука кастањета и гитаре, најпознатији став из циклуса, Равел је оркестрирао 1912. године. Реч *Alborada* значи јутарња серенада, а *gracioso* указује на буфонерију, те би слободан превод наслова дела могао да гласи *Серенада лакрдијаша*.

Читав циклус *Оїлегала*, а нарочито *Alborada*, смелом хармонијом, слободнијим модулацијама и екстензивнијим развојем тема у односу на ранија дела, означио је почетак новог периода у компоновању Мориса Равела. И заиста, аутор је мислио да се љубитељима његове музике неће допасти необичне хармоније *Alborade* које, пак, данашњем модерном уху звуче као сасвим класично евоцирање сензуалних и топлих шпанских фламенко ритмова.

Клавирска музика **Мориса Равела** (1875-1937) заузима истакнуто место у његовом целокупном опусу. Два клавирска концерта на којима је композитор истовремено радио представљају искорак из класичне литературе – Концерт у Ге-дуру, у стилу Моцартових дела истог жанра са упливом елемената џеза, а други интересантнији по чињеници да је написан само за леву руку. **Концерт у Де-дуру (за леву руку)** је наручио аустријски пијаниста Паул Витгенштајн, који је изгубио десну руку у Првом светском рату. Овај задатак је заинтересовао Равела из техничко-извођачких разлога, желећи да напише дело чији се звучни резултат неће разликовати од дела написаног за две руке. Витгенштајн је премијерно извео концерт 1932. године са великим успехом, само девет дана пре премијере Равеловог Концерта у Ге-дуру који је извела Маргарет Лонг са композитором за пултом. Иако је концерт написан у једном ставу, многи извори се не слажу око формалне концепције концерта, да ли дело чине два или три повезана одсека. Без обзира на то, кроз дело се смењују скерцозни и маршевски одсеци, они у којима доминира солиста са оркестарским деловима, различита темпа и ритмови, лирика и снажни џез ефекти.

Сарадња **Сергеја Прокофјева** (1891-1953) и Сергеја Дјагиљева започела је 1915. године, када је млади композитор после освајања Рубинштајнове награде био позван да напише нови балет за *Руске балете*. Ова балетска трупа била је сензација у култури Западне Европе од 1909. до смрти Дјагиљева, 1929. године. Највећи уметници Европе били су окупљени на једном месту у заједничким мултимедијалним пројектима – премијерама нових балета: играчи и кореографи Баланшин, Фокин, Карсавина, Масин, Нижински, сликари Бакст, Брак, Пикасо, Утриљо, композитори Дебиси, Мијо, Пуланк, Равел, Сати и Стравински. Од почетка сарадње, балета *Ала и Лоли*, Прокофјев је у више наврата касније писао музику за наруџбине Дјагиљева – балете *Усињол*, *Блудни син* и *На Дњејру*. Године 1934, *Киров балет* је замолио композитора да напише један балет лирске тематике, те се Прокофјев одлучио за Шекспиров комад ***Ромео и Јулија***, који је преточио у музику великог хармонског, оркестарског и ритмичког богатства. Занимљиво је да је сам композитор првобитно тражио да балет има срећан крај, али то није било прихваћено. Како је *Киров театар* због административних промена и новог уметничког правца одустао од премијере, балет је први пут изведен 1938. године у Брну у Чехословачкој.

Из овог дела Прокофјев је приредио три концертне свите, настале 1936, 1937. и 1946. године из којих ћемо вечерас слушати избор нумера диригента Антонија Мендеза.

мр Асја Радоњић